

Herning
Kommune

Bogfolder

Kaj, dumme Kaj

Forfatter: Mats Letén

Illustrator: Mats Letén

Til dialogisk læsning for småbørn

I stedet for en traditionel oplæsning hvor dit barn kun lytter, betyder dialogisk læsning, at du som voksen læser på en måde, der får dit barn til at deltage i læsningen.

Gode ord

Her er en række ord, som I kan bruge lidt ekstra tid på – både når I læser bogen, og når I leger og bruger tid sammen. Det er en god ide at gøre ordene konkrete med legetøj/genstande, der viser ordene. I kan også bruge bevægelser, fagter, lyde og lege.

1. Bygge

Byg huse af klodser, i sand og af andre ting. I kan også bygge en hule eller noget helt tredje. Tal om at "bygge højt/stort/...".

2. Hus

Sæt ord på elementer, der hører til et hus: tag, mure, vægge, gulv, vinduer, skorsten, mm. Tal om hvilken slags hus, I selv bor i.

3. Stor

Brug ord som stor/større/størst og sæt ord på forskellen mellem lille/stor, find ting der er store/små - og mindst/mindre end.

4. Fin

Brug ordets former tydeligt: fin/fint/fine – finere/fineste. Find og brug også andre ord end fin – flot/smuk/pæn.

5. Vælde

Byg huse/tårne, som I kan lade vælte. Vis spænding/ begejstring, når det vælter. Brug også ord som falde/brase/dejse omkuld/...

6. Sparke

Tal om ting, man kan sparke til (bolde) og ting, der ikke er så smarte at sparke til (borde/andre mennesker). Prøv at sparke til en bold. Tal om, hvad der sker, når man sparker til ting.

7. Dum

Sæt ord på, hvad Kaj gør, når han siger "Dumme...". Tal om, hvordan han har det. Hvordan kan man se det? Tal om dum/sød.

8. Vred/Ked af det

Sæt ord på, hvordan det føles at være vred eller ked af det – og hvad der kan gøre jer vrede og kede af det. Hvordan kan I se, at Kaj er vred og ked af det? (Han sparker/græder). Brug også ord som gal/rasende/arrig og trist/mut.

9. Trøste

Mor trøster Kaj. Sæt ord på, hvordan hun gør det.

10. Glad

Sæt ord på, hvordan det føles af være glad – og hvad der gør jer glade. Hvordan kan I se, at Kaj er glad igen? (Han smiler/leger).

Din opgave som voksen

Gør læsestunden til en hyggestund, hvor I har god tid, og lad dit barn lege med og bladre i bogen. Vent og se, hvad dit barn gør. Forvent, at I ikke altid kan læse bogen fra ende til anden. Hjælp også dit barn med at forbinde det, I læser om, med oplevelser i leg, aktiviteter og rutiner. Vær opmærksom på dine vigtigste opgaver:

1. At følge det dit barn er optaget i bogen eller legen.
2. At give dit barn de ord, det ikke selv har endnu.
3. At gentage nogle af dit barns sætninger i en udvidet udgave, fx: Dit Barn: "Vælte". Dig: "Ja, Kajs fine hus vælter."
4. At tilbyde dit barn ord for kendte følelser og nye sprogbyggeklodser som fx "et hus/huset", fin/fint/fine, dum/sød.

Forslag til læsning

Her er nogle ideer til, hvordan du kan læse og få dit barn til at deltage i læsningen:

- Fortæl dit barn, hvad bogen hedder og vis evt., hvor den starter og slutter.
- Tal med dit barn om, hvad I ser på de forskellige sider.
- Når du læser teksten, så læs langsomt og lad gerne din finger følge teksten.
- Peg på billederne af de ord, I læser om.
- Sæt ord på det, der optager dit barn. Hvis dit barn peger, så fortæl, hvad det er, det peger på, fx "*Ja, Kaj sparker til stolen*". Hvis dit barn siger et ord, så giv ordet tilbage i en hel sætning.
- Læs bogen ved at kigge på billedet på væggen bag Kaj og tal om, hvad der sker her.
- Undgå at stille spørgsmål, der har karakter af test (*Kan du pege på ..., Kan du sige ...?*). Hvis du stiller et spørgsmål, så lad det være noget, I kan være nysgerrige om sammen. Giv tid og hvis dit barn ikke svarer, så svarer du selv. Her er et par eksempler:
 - Vi skal læse om Kaj. Hvad mon han laver?
 - Skal vi se, om vi kan finde en rød klods?
 - Åh nej, hvad sker der nu med Kajs fine hus?
 - Hvad gør Kaj?
 - Mon Kaj bliver glad igen?

Forslag til leg

Brug ideerne, der er nævnt under de enkelte ord. Leg med klodser med dit barn – tal om klodsernes form/farve. Nævn gerne episoder fra bogen, når I leger eller til at tale om at være glad/ked af det/vred.